

verachtelijke praktijk als chantage. Rauw en hard zijn de polemieken, de aanvallen op vorsten en ministers, de burgerij gnuift in de schandalen der groote wereld en een gansche literatuur en prentkunst dienen haar vermaak. De aanval door de prent alleen is niet genoeg, het beeld spreekt niet voor zich zelf voldoende uit wat de haat, de afgunst, de wrok en de partijschap voor giftigs kunnen uitdenken, een vloed van commentaar, minstens even vernuftig en eenszoo duidelijk, moet den vijand nog pijnlijker treffen.

Maar er was nog een meer praktische een meer technische reden voor die uitvoerige teksten bij de prenten. De graveerburyn of de etsnaald die de plaat volteekenden, waren gereed om alle open ruimten in te vullen met woorden, zinnen, heele gesprekken. Men ziet die praktijken dan ook eerst in onbruik raken of

slechts weinig meer toepassen, als de hout-snee en houtgravure voor goed in de plaats zijn gekomen van de kopergravure of ets.

De prenten die of door Hogarth zelf, of door anderen naar zijn schilderijen werden gemaakt, of die hij zelf oorspronkelijk maakte, zijn meest kopergravures. Een enkel maal zijn „mezzotints” of zwarte kunst-prenten naar zijn schilderijen gemaakt, zooals er

wat later vooral, zooveel schilderijen in dit procedé werden gecopieerd.

Een leerling van Hogarth, althans een navolger, John Collet (1725—1780) werkte gewoonlijk in mezzotint, zijn prenten werden vervolgens met de hand sterk opgekleurd. Hij bezat niet Hogarth's vermogen om geheele bedrijven van tooneelspelen (als het ware) op een prent saam te vatten, en stelde zich tevreden

met beknopter onderwerpen, satiren op modes, op zeden en gewoonten. Zoo is er een, waarin de gewoonte der dames om het haar kort te knippen en het hoofd door een pruik te bedekken, wordt gehegeld; de wind waait hoed en pruik weg van een schoone, wier bewonderaar ze opvangt.

Zoo hebben we met den eersten grooten kunstenaar onder de vele Engelsche caricaturisten, en daarmee ook met de vlegeljaren van den Britschen humer afgedaan.

Want het moet gezegd, hoe driest en weinig precieus van smaak de groote politieke caricaturisten James Gillray, Thomas Rowlandson, Isaac Cruikshank en hun vele tijdgenooten en volgers nog mogen zijn, wij bevinden ons in hun tegenwoordigheid reeds meer op ons gemak dan bij Hogarth en zijn tijd, die door Austin Dobson genoemd wordt „de cynische en sensueele, dapperre en blufferige, corrupte en patriotische tijd”.

JOHN COLLET. THE VICTIM.